

Протидія агресивній поведінці підлітків (булінгу)

Доповідач:
практичний психолог
Яковенко Людмила

Булінг (bullying, від англ. bully — хуліган, забіяка, грубіян, насильник) визначається як пригноблення, дискримінація, цькування.

Булінгом називається агресія одних дітей стосовно інших, коли наявні нерівність сил агресора та жертви, агресія має тенденцію повторюватися, при цьому відповідь жертви показує, як сильно її зачепило те, що відбувається.

Форми булінгу:

Фізичний булінг – штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, «сканування» тіла, нанесення тілесних ушкоджень тощо

Економічний булінг – крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей жертви, вимагання грошей тощо.

Психологічний булінг – принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміки обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж тощо.

Основні причини булінгу:

Занижена самооцінка. Навіть якщо дитина виявляє її через нарцисизм, надмірну відкритість, зверхність.

Домашня атмосфера. Дуже часто жертвами булінгу стають діти, яких вдома принижують, знецінюють, ображають. Або є родини, де дитину звикли жаліти - нещасна, хвора, росте без батька...

Атмосфера в класі. Бувають колективи, створені самотійно або руками вчителя, в яких є дитина-агресор. Вона свідомо шукає слабшого, використовує його як грушу для биття, вирівнюючи свій психологічний стан.

За статистикою, **80%** українських дітей піддаються цькуванню, навіть не усвідомлюючи цього. В усіх соціальних системах завжди є лідер, середня група і так званий «вигнанець».

У початковій школі діти ще не займаються жорстким булінгом, але вже можуть бути непривітними до інших. Щойно вчитель починає вибудовувати систему конкуренції та пріоритетів — діти починають один одного травити. А справжній булінг почнеться у середній школі — з 10-11 років — вік входження у підліткову кризу.

Обов'язок шкільного психолога, вчителя — виявити лідера, схильного ініціювати цькування інших, проводити, вести з ним дружні бесіди, виробляючи толерантність.

Від булінгу страждають і агресори, і жертви. Всі вони переживають емоційні проблеми, не вміють будувати стосунки з людьми, мають проблеми психо-емоційного розвитку.

Вони потребуватимуть підтримки дорослих, які б допомогли їм розвинути здорові відношення з людьми не лише у школі, але й протягом усього їх подальшого життя.

Ознаки булінгу

Не бажання
йти до школи

Соціально
пасивні

Зміни в
поведінці

Порваний
одяг, книги

Розмови
про те, що
кине школу

Відсутність
контакту з
однолітками

Обмальовані
руки

Психосоматич
ні хвороби

Рекомендації для дітей:

- Ігноруйте кривдника. Якщо є можливість, намагайтесь уникнути сварки, зробіть вигляд, що вам байдуже і йдіть геть. Така поведінка не свідчить про боягузтво, адже, навпаки, іноді зробити це набагато складніше, ніж дати волю емоціям.
- Якщо ситуація не дозволяє вам піти, зберігаючи самовладання, використайте гумор. Цим ви можете спантеличити кривдника/кривдників, відволікти його/їх від наміру дошкулити вам.

Рекомендації для дітей:

- Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено, покажіть силу духу.
- Не вступайте в бійку. Кривдник тільки й чекає приводу, щоб застосувати силу. Що агресивніше ви реагуєте, то більше шансів опинитися в загрозливій для вашої безпеки і здоров'я ситуації.

Рекомендації для дітей:

- Не соромтеся обговорювати такі загрозливі ситуації з людьми, яким ви довіряєте. Це допоможе вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля.

Рекомендації для батьків:

- У першу чергу заспокойтесь, і тільки після цього починайте розмову з дитиною.
- Дайте відчувати, що ви поруч, готові підтримати та допомогти, вислухати та захистити.

Рекомендації для батьків:

- Запевніть дитину, що ви не звинувачуєте її у тому, що відбувається, і вона може говорити відверто.
- Пам'ятайте, що дитині може бути неприємно говорити на цю тему, вона вразлива у цей момент. Будьте терплячими та делікатними.

Рекомендації для батьків:

- Спробуйте з'ясувати все, що зможете, проте не повторюйте ті ж самі запитання по декілька разів, допитуючись.
- Запропонуйте подумати, які дії допоможуть дитині почуватися у більшій безпеці зараз (наприклад, бути певний час ближче до дорослих, не залишатися після уроків тощо).

Рекомендації для батьків:

- Розкажіть дитині, що немає нічого поганого у тому, щоб повідомити про агресивну поведінку щодо когось учителю або принаймні друзям.
- Поясніть різницю між “пліткуванням” та “підслуванням” про своє життя чи життя друга/однокласника.

Рекомендації для батьків:

- Спитайте, яка саме ваша допомога буде корисна дитині, вислухайте уважно. Можливо ви запропонуєте свій варіант. Це допоможе розробити спільну стратегію змін.
- Пам'ятайте, що ситуації фізичного насилля потребують негайного втручання з боку батьків та візит до школи.

Рекомендації для батьків:

- Спільно з дитиною шукайте нові способи реагування на ситуацію булінгу.
- Обговоріть, до кого по допомогу дитина може звертатися у школі: до шкільного психолога, вчителів, адміністрації, дорослих учнів, охорони, батьків інших дітей.

Рекомендації для батьків:

- Важливо усвідомити, чому саме дитина потрапила у ситуацію булінгу. Рекомендуємо з цим звернутися до дитячого психолога.
- Підтримайте свою дитину у налагодженні дружніх стосунків з однолітками.
- Поясніть дитині, що зміни будуть відбуватися поступово, проте весь цей час вона може розраховувати на вашу підтримку.

Рекомендації для педагогів:

- Усі члени шкільної спільноти мають дійти єдиної думки, що насильство, цькування, дискримінація за будь-якою ознакою, сексуальні домагання і нетерпимість у школі є неприйнятними.
- Кожен має знати про те, в яких формах може виявлятися насильство й цькування і як від нього страждають люди. Вивчення прав людини і виховання в дусі миру має бути включено до шкільної програми.

Рекомендації для педагогів:

- Спільно з учнями мають бути вироблені правила поведінки у класі, а потім загальношкільні правила. Правила мають бути складені в позитивному ключі «як треба», а не як «не треба» поводитися. Правила мають бути зрозумілими, точними і короткими.
- Дисциплінарні заходи повинні мати виховний, а не каральний характер. Осуд, зауваження, догана мають бути спрямовані на вчинок учня і його можливі наслідки, а не на особистість порушника правил.

Рекомендації для педагогів:

- Жоден випадок насильства або цькування і жодну скаргу не можна залишати без уваги. Учням важливо пояснити, що будь-які насильницькі дії, образливі слова є неприпустимими. Реакція має бути негайною (зупинити бійку, припинити знущання) та більш суворою при повторних випадках агресії.

Рекомендації для педагогів:

- Аналізуючи ситуацію, треба з'ясувати, що трапилося, вислухати обидві сторони, підтримати потерпілого й обов'язково поговорити із кривдником, щоб зрозуміти, чому він або вона так вчинили, що можна зробити, щоб таке не повторилося. До такої розмови варто залучити шкільного психолога.

Рекомендації для педагогів:

- Залежно від тяжкості вчинку можна пересадити учнів, запропонувати вибачитися, написати записку батькам або викликати їх, позбавити учня можливості брати участь у позакласному заході.
- Учням треба пояснити, що навіть пасивне спостереження за знущаннями і бійкою надихає кривдника продовжувати свої дії. Свідки події повинні захистити жертву насильства і , якщо треба, покликати на допомогу дорослих.

Рекомендації для педагогів:

- Потрібно запровадити механізми повідомлення про випадки насильства, щоб учні не боялися цього робити. Ці механізми повинні забезпечувати учням підтримку і конфіденційність, бути тактовними.
- Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

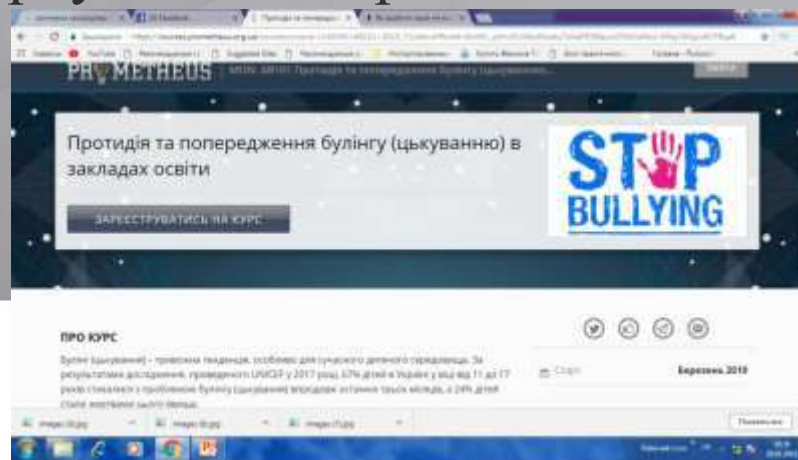

Рекомендації для педагогів:

Розпочалась реєстрація на безкоштовний відкритий онлайн-курс для освітян з протидії булінгу у закладах освіти, який створено у межах співпраці Міністерства освіти і науки та проекту відкритих онлайн-курсів «Prometheus».

Курс стане також у нагоді всім, хто хоче дізнатись про причини цькування, про те, як запобігати йому та як правильно вирішувати конфліктні ситуації.

Пройти курс можна буде в будь-який зручний час. Після успішного завершення курсу кожен отримає відповідний сертифікат.

- 18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)".
- Відтепер вчинення булінгу неповнолітньої чи малолітньої особи буде каратися **штрафом від 850 до 1700 грн або громадськими роботами від 20 до 40 годин.**
- Знущання, вчинені повторно упродовж року після або групою осіб каратимуться **штрафом у розмірі від 1700 до 3400 грн або громадськими роботами на строк від 40 до 60 годин.**
- У разі цькування неповнолітніми від 14 до 16 років, відповідатимуть його батьки або особи, що їх замінюють.
- Якщо керівник закладу освіти не повідомить поліцію про відомі йому випадки цькування серед учнів, його оштрафують на суму **від 850 до 1700 грн або призначать виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку.**

ЯК ПРИТЯГУВАТИМУТЬ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ?

- Після того, як повідомлення про вчинення булінгу надійшло до органів правопорядку, підрозділи поліції у справах неповнолітніх складають протокол про вчинення адміністративного правопорушення.
- Після цього справа передається на розгляд до відповідного суду або судді за місцем вчинення правопорушення.
- Судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення та призначають вид і розмір покарання.
- Строк розгляду справи судом – 15 днів з дня отримання ним протоколу про адміністративне правопорушення та матеріалів справи.

Список використаних джерел:

- Глобальне опитування про булінг [Електронний ресурс] // ЮНІСЕФ – Режим доступу до ресурсу:
<http://www.unicef.org/ukraine/ukr/infographicbullying-upd.pdf>
- ЮНЕСКО. Как остановить насилие в школе. Пособие для учителей. – 2011 г.
- Воронцова Т. В. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа) [Електронний ресурс] / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко та ін.—К.: Алатон, 2017. — Режим доступу до ресурсу:
<https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9WcLXZwZVlJaFBCS3c>.

Дякую за увагу!

